

МИТНА СПРАВА

**Науково-аналітичний журнал
з питань митної справи
та зовнішньоекономічної
діяльності**

Фахове видання

**№1(79),
частина 2, книга 1
січень - лютий,
2012 року**

Засновники:

Національний університет
"Одеська юридична академія",
ТОВ "Митна газета".

Видається з січня 1999 року.

Видавці:

ФОП (ПП) Шерман М.Д.

Свідоцтво

про державну реєстрацію —
серія КВ № 15677-4149 PR
від 2 вересня 2009 року.

Виходить 6 разів на рік.

*Постановою президії ВАК України
№1-05/2 від 10.03.2010 р. журнал "
Митна справа" включено до переліку
фахових видань України, у яких можна
публікувати результати дисертаційних
робіт на здобуття наукових ступенів
докторів і кандидатів наук.
Галузі науки — юридичні.*

• Редакція не завжди поділяє думки
та позиції авторів публікацій.

Листи, рукописи, ілюстрації
не рецензуються і не повертаються.

За відсутності у статті зазначених
матеріалів без послання на авторів,
достовірність викладених фактів,
цитат, статистичних даних та інших
відомостей відповідає автор.

Передруки та переклади матеріалів
журналу дозволяються
тільки за згодою авторів та редакції.

Матеріали публікуються
в авторській редакції та в порядку
черговості їх надходження.

Рекомендовано до друку

Вченою Радою

*Національного університету
"Одеська юридична академія"
(Протокол № 4 від 16.01.2012 р.)*

УДК 339 (051)

Редакційна рада:

Ківалов Сергій Васильович,
д.ю.н., професор, народний депутат України,
голова Комітету ВРУ з питань правосуддя,
академік НАПрН України, президент Національного
університету "Одеська юридична академія" —
Голова редакційної ради, головний редактор;

Додін Євген Васильович,
д.ю.н., професор, зав. кафедри морського та
митного права НУ "Одеська юридична академія",
засл. діяч науки і техніки України — *науковий
редактор, заступник головного редактора;*

Бахрах Дем'ян Миколайович,
президент Уральського інституту економіки та
права, д.ю.н., професор, засл. діяч науки РФ;

Гришук Віктор Климович, д.ю.н., професор,
перший проректор Львівського державного
університету внутрішніх справ, засл. юрист України;

Калайнов Дмитро Петрович, д.ю.н.,
професор, зав. кафедри кримінального
та адміністративного права Одеського
національного морського університету;

Ковальський Валентин Казимирович, к.ю.н.,
Державний радник митної служби 2 рангу,
начальник Черкаської митниці, засл. юрист України;

Копиленко Олександр Любимович,
д.ю.н., член-кореспондент НАН України, академік
НАПрН України, директор Інституту законодавства
Верховної Ради України, засл. юрист України;

Корнич Борис Анатолійович,
д.ю.н., професор кафедри морського та митного
права НУ "Одеська юридична академія";

Остапенко Олексій Іванович, д.ю.н., заступник
директора ННІ права та психології Національного
університету "Львівська політехніка";

Пашко Павло Володимирович, Радник
Голови Державної митної служби України,
Державний радник митної служби 2 рангу,
д.е.н., засл. діяч науки і техніки України;

Приймаченко Дмитро Володимирович, д.ю.н.,
начальник кафедри митного та адміністративного
права Академії митної служби України;

Віллі Фотре, директор міжнародної організації
«Права людини без кордонів» (Бельгія, Брюссель);

Шерман Михайло Давидович,
головний редактор "Митної газети" —
заступник головного редактора;

Чжан Шуйбао, к.ю.н.,
професор Пекінського університету (Китай);

Ярмак Христофор Петрович,
д.ю.н., професор, професор кафедри
адміністративного права і адміністративної
діяльності Одеського державного університету
внутрішніх справ, засл. юрист України.

*Відповідальний секретар,
заступник наукового редактора —*

Аверочкина Тетяна Володимирівна, к.ю.н.,
с.н.с., зав. лабораторії кафедри морського та
митного права НУ "Одеська юридична академія".

УДК 343.985

А.С.Кудінов, ад'юнкт кафедри криміналістики
Луганського державного університету
внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка

ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК НАФТИ ТА НАФТОПРОДУКТІВ ІЗ МАГІСТРАЛЬНИХ ТРУБОПРОВОДІВ

Стаття присвячена особливостям підготовки та проведення огляду місця події під час розслідування крадіжок нафти та нафтопродуктів із магістральних трубопроводів. На підставі аналізу слідчої та судової практики виокремлено типові недоліки при проведенні зазначеної слідчої дії та причини її низької результативності. В залежності від виділених особливостей механізму вчинення зазначеного різновиду злочинних посягань надано низку методичних рекомендацій з оптимізації тактики його проведення.

Ключові слова: огляд місця події, крадіжка, нафта та нафтопродукти, магістральний трубопровід, врізання, відвід.

Статья посвящена тактике подготовки и производства осмотра места происшествия при расследовании краж нефти и нефтепродуктов из магистральных трубопроводов. На основании анализа следственной и судебной практики выделены типичные недостатки при проведении указанного следственного действия и причины его низкой результативности. В зависимости от выделенных особенностей механизма совершения указанной разновидности преступных посягательств предоставлен ряд методических рекомендаций по оптимизации тактики его проведения.

Ключевые слова: осмотр места происшествия, кража, нефть и нефтепродукты, магистральный трубопровод, врезка, отвод.

The article is devoted to the tactic of preparation and holding a review of a place of occurrence at investigation of thefts of oil and oil product from main pipelines. On the basis of analysis of investigation and judicial practice the typical failings are selected during the leadthrough of the indicated investigation action and reason of his low effectiveness. Depending on the selected features of mechanism of feausnce of the indicated variety of criminal trespasses the row of methodical recommendations is given on optimization of tactic of his leadthrough.

Keywords: review of a place, theft, oil and oil product, main pipeline, cutting in, taking.

Однією з основних першочергових та невідкладних слідчих дій, що проводяться на початковому етапі розслідування крадіжок нафти та нафтопродуктів із магістральних трубопроводів є огляд місця події, який полягає у безпосередньому сприйнятті слідчим місця події з метою виявлення слідів злочину та інших речових доказів, з'ясування обстановки злочину, встановлення механізму події злочину, її учасників, вирішення інших питань, які мають значення для справи (ст. 190 КПК України).

Огляд місця події по злочинах даної категорії орієнтований також на вирішення низки специфічних завдань, які полягають у фіксації обстановки події, внесених у неї змін, тому що вони є основою для опосередкованих висновків про спосіб дії злочинця, розмір завданої шкоди, можливого місцезнаходження слідів злочину як на місці безпосереднього врізання до трубопроводу, так і на прилеглих територіях, на самому злочинцеві, його одязі, збряддях злочину; чисельності осіб, що брали участь у вчиненні крадіжки, особистих якостей особи злочинця, наявності досвіду вчинення крадіжок зазначеним способом; встановлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину; отримання іншої інформації для використання відповідних систем криміналістичних обліків, призначення судових експертів.

Сьогодні, у вітчизняній криміналістичній науці відсутні адаптовані до сучасних потреб слідчої практики

методичні рекомендації з тактики проведення огляду місця події за фактами крадіжок нафти та нафтопродуктів із магістральних трубопроводів. Хоча окремі загальні аспекти тактики проведення зазначеної слідчої дії й висвітлені в методичних рекомендаціях [6, 29–33], напрацювання зарубіжних вчених (І.О. Гумарова [2, 88–92], В.А. Шелеля [7, 117–122; 8, 113–123], Р.Г. Аксьонова та Б.В. Пімонова [1, 103–108]) та в нечисленних статтях відомого збірника «Слідча практика» [3, 83–84], однак подана в них інформація має загальний характер, без конкретизації специфічних особливостей механізму виникнення зазначеного різновиду злочинних посягань, а тому для кваліфікованого проведення зазначеної слідчої дії її явно недостатньо.

Вивчення слідчої та судової практики у справах про крадіжки з магістральних нафтопроводів та спеціалізованої літератури, анкетування практичних працівників, особистий практичний досвід роботи автора, висвітлює комплекс недоліків у діяльності слідчо-оперативних груп (далі – СОГ), котрі призводять до зниження результативності проведених оглядів місць подій. Найбільш суттєвими є наступні: неповнота опису обстановки місця події; відсутність схем місця події; відсутність та низька інформативність фото- та відеоматеріалів фіксації обстановки проведеного огляду; не проведення необхідних вимірювань об'єктів та їх просторового розташування; порушення логічності у викладенні елементів обстановки місця події в протоколі; неточність опису виявлених слідів та предметів; нечітке відображення у протоколі кількісних та якісних параметрів речових доказів, що підлягали вилученню; незрозумілість із протоколу огляду чи проводилося вилучення в ході огляду предметів; порушення правил поведіння з матеріальними слідами на місці їх виявлення, що призводило до псування і втрати істотних доказів; відсутність повторного (додаткового) огляду місця події в денний час, у випадках проведення початкового огляду в темний час доби при недостатньому освітленні; не вживання членами СОГ заходів до розширення меж огляду з метою виявлення і фіксації слідів вірогідного підходу до місця події і відходу з нього, підготовки та приховання злочину тощо.

З огляду на викладене, мета статті полягає у висвітленні криміналістичних особливостей тактики підготовки та проведення огляду місця події під час розслідування крадіжок нафти та нафтопродуктів із магістральних трубопроводів, виходячи із визначених властивостей механізму виникнення зазначеної категорії злочинів.

Питанням підготовки та проведення огляду місця події, як типовій слідчій дії початкового етапу розслідування будь-якого виду злочинів, присвячено значну кількість досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених (Р.С. Бєлкіна, В.П. Бахіна, І.Є. Биховського, О.М. Васильєва, В.К. Весельського, А.В. Іщенко, Н.І. Клименко, В.П. Колмакова, А.А. Леві,

В.К. Лисиченка, М.П. Молибogi, В.Ю. Шенітька та ін.). Зважаючи на це, предмет даної статті будуть складати лише деякі специфічні питання організаційно-технічного та інформаційно-методичного забезпечення тактики його проведення, з приводу яких, практичні працівники зазнають значних труднощів, що негативно відображається на результатах розслідування.

Так, практичними працівниками та вченими при підготовці відповідних видів наукової продукції не завжди враховуються такі важливі особливості механізму виникнення даного злочину, як

“ різноманітність ситуацій, що виникають на момент проведення огляду місця події:

1) працівниками нафтотранспортного підприємства виявлено ознаки крадіжки нафти та нафтопродуктів із магістрального трубопроводу (врізання в трубопровід, відвід від нього, сліди нафти та нафтопродуктів, транспортних засобів, тощо); осіб які винили крадіжку або підготовку до неї не встановлено;

2) працівниками служби безпеки нафтотранспортного підприємства або правоохоронних органів (під час проведення оперативно-розшукових заходів) затримано «на гарячому» осіб, які винили крадіжку;

3) працівниками служби безпеки нафтотранспортного підприємства або ж працівниками правоохоронних органів (під час проведення оперативно-розшукових заходів) в безпосередній близькості від місця скоєння злочину затримано осіб або автотранспорт, щодо яких є обґрунтована підозра у винненні ними протиправних дій.

Зазначені ситуації в певній мірі впливають на коло місць, кількість об'єктів, які підлягають огляду,

вибір науково-технічних засобів, котрі будуть використовуватися під час огляду, склад СОГ, й повинні бути враховані під час розробки відповідних алгоритмів дій слідчого та інших членів СОГ;

“ існування поряд з центральним, периферичних вузлів огляду місця події, що зумовлює необхідність розширення меж огляду за рахунок включення:

1) навколишньої місцевості, що оточує місце врізання або відводу (лісонасаджень, природних нерівностей ґрунту — яру, узгір'я тощо) з метою пошуку слідів підготовки до вчинення крадіжки (наприклад, місць відпочинку злочинців де можливо знайти посуд із слідами пальців рук, сліди біологічного походження, тощо), засобів, котрі використовувалися злочинцями (шлейфу для з'єднання врізання із ємностями, сільськогосподарського інструменту, призначеного для маскувння /демаскувння місця врізання, засобів зв'язку — мобільних телефонів, радіостанцій — які були «скинуті» злочинцями, тощо), місць тимчасового зберігання викраденого (наприклад, закопаних ємностей з викраденою речовиною), місць розташування злочинцями пунктів спостереження за навколишньою обстановкою;

2) розташованого над всією протяжністю прокладеного відводу від трубопроводу ґрунту, з метою пошуку на ньому слідів взуття, транспортних засобів, знарядь та механізмів, котрі використовувалися під час вчинення злочину та ознак їх застосування;

3) суміжних із місцем події ділянок автомобільних шляхів з метою пошуку місць розташування злочинцями пунктів спостереження за навколишньою обстановкою та місць дислокації груп супроводження.

Істотну допомогу у визначенні периферичних вузлів огляду місця події можуть слідчому можуть надати відомості щодо обстановки скоєння злочину (зокрема місць підготовки, вчинення та приховування злочину), а також залучення до його проведення осіб, які були затримані за підозрою в скоєнні злочину (у випадку їх активного співробітництва зі слідством);

“ складність технологічного устаткування (власне самого магістрального трубопроводу, а також використовуваного злочинцями для вчинення крадіжок нафти та нафтопродуктів).

Більша частина слідчих не володіє спеціальною термінологією, необхідною для опису конструктивних особливостей магістрального трубопроводу, врізання та відводу від нього, а також елементів їх маскування, що істотно мінімізує інформаційне та доказове значення протоколу огляду.

Тому, в протоколі огляду місця події, **при обстеженні ділянки магістрального трубопроводу, на якому виявлено врізання, доцільно фіксувати:** тип та клас магістрального трубопроводу, який оглядається, його належність експлуатуючому нафтотранспортному підприємству; конструктивне виконання трубопроводу (підземний, напівпідземний, наземний, надземний) та його діаметр; спосіб проникнення до трубопроводу (форма, розміри та розташування підкопів); вид захисного покриття поверхні трубопроводу (бітумне, полімерне, полімерно-бітумне та ін.) та його стан в місці «врізання» (розриви, оплавлення тощо); характеристика місця «врізання» - виконана знизу, збоку, зверху трубопроводу (за можливості зазначити діаметр отвору), спосіб проникнення (за допомогою зварювання, свердлення); наявність приладь, за допомогою яких було вчинено проникнення до тіла трубопроводу; наявність в місці врізання металевих стружок, ошурки, тирси чи оплавлених крапель металу (вилучаються); спосіб маскування «врізання» та шлейфу (габарити, спосіб укріплення стінок заглиблення від осипання землі, конструкція люку, матеріал виготовлення); наявність забруднення ґрунту нафтою або нафтопродуктами (за наявності забруднення ґрунт вилучається); наявність або відсутність запаху нафти або нафтопродуктів на місці події; наявність слідів людини і транспорту на прилеглий до місця врізання території.

При обстеженні конструктивних елементів врізання фіксуються: спосіб кріплення запірних пристроїв до трубопроводу (за допомогою патрубка з різьбовим з'єднанням, патрубка з фланцем або іншим способом); конструкція патрубка, прикріпленого до трубопроводу (довжина, діаметр, спосіб з'єднання з

трубопроводом, його розташування його положення відносно осевої лінії трубопроводу); якість та особливості зварювального шву в місці стику патрубку з трубопроводом (фіксується ширина зовнішньої поверхні, рівномірність по всій поверхні патрубку чи наявність «краковин», «непроварів», нерівностей, сліди «прихоплювання» електроду, наявність чи відсутність шлаку, інтенсивність розбризкування, бризи металу зі шва для перевірки його якості, інші характерні особливості застосування зварки); система застосованих запірних пристроїв і з'єднань між ними (фланець, засувка, кульовий кран, вентиль їх найменування, параметри, маркування, наявність характерних прикмет на корпусі, муфти, проміжні та кінцеві патрубки, їх конфігурація, основні розміри, вірогідні способи виготовлення вигину, сліди запиірних пристроїв на поверхні); експлуатаційний стан врізання (наприклад наявність іржі тощо), за яким можливо судити про давність її виготовлення, частоту використання тощо [2, 91; 5, 10–13; 8, 123].

Необхідність у такому точному та детальному описі конструктивних елементів врізання пов'язана з труднощами у від'єднанні їх від магістрального трубопроводу. В переважній більшості випадків, в цілях забезпечення безпеки експлуатації трубопроводу врізання накривається металевим саркофагом, який приварюється до трубопроводу та залишається на незначений час (до проведення капітального ремонту зазначеної ділянки трубопроводу). Тому єдине уявлення про конструктивні особливості врізання можливо скласти тільки з протоколу огляду місця події та додатків до нього у вигляді схеми, креслення та фотоілюстрації.

При дослідженні конструкції шурфу, в протоколі огляду місця події фіксують: його габарити (довжина, ширина, глибина); спосіб зміцнення його стінок від осипання (металевий короб, огалубка з дошок, листи шиферу); конструкція люку (форма, матеріал, з якого виготовлено кришку люку, спосіб і якість її маскування із зовні, інші особливості); виявлені в шурфі, а також у ґрунті, який виймається з нього, предмети, що можливо мають відношення до злочину; виявлені у шурфі, а також у вилученому з нього ґрунті предмети, які можливо мають відношення до злочину (залишки електродів, деталі замкових пристроїв, прокладок, ущільнювачів, «хомутів», стягувань та ін.).

При обстеженні відводу фіксуються: загальна протяжність, глибина залягання, напрям відносно трубопроводу; компоненти відведення (металеві труби, шланги, їх довжина, діаметр, маркування, способи мікробних з'єднань, у тому числі: муфтовий, за допомогою відрізків шлангу та «хомутів»), спосіб кріплення до запиірних пристроїв врізання (муфтовий, фланцевий, за допомогою зварювання, за допомогою шланга, столученого з патрубком, закріпленому на фланці, крані або засувці, конструкція «хомутів»); наявність та вид запиірного пристрою на кінці відведення; спосіб маскування відведення та його кінця; наявність чи відсутність нафти чи нафтопродуктів у відводі; стан ґрунту над відведенням (наявність снігу, розпушеності ґрунту).

Слід відзначити, що фіксація зазначеної інформації слідчим самотужки вельми ускладнена. Саме тому, під час дослідження та опису в протоколі огляду місця події вищезазначеної інформації слідчому слід використовувати допомогу відповідних спеціалістів, участь яких дозволить значно розширити пізнавальні можливості даної слідчої дії;

“відсутність у штатах підрозділів експертної служби ОВС фахівців відповідної спеціалізації та кваліфікації”

На жаль, практика залучення спеціалістів до проведення зазначеної слідчої дії є досить низькою. Так, у 42% випадків слідчим взагалі не використовувалась допомога спеціаліста, у 58% випадків використовувалась допомога тільки співробітників підрозділів НДЕКЦ обласного або районного рівня, котрі не забезпечені необхідними науково-технічними засобами та спеціалістами. Лише у 29% випадків до провадження огляду залучався представник нафтотранспортного підприємства.

Це зумовлює необхідність запрошення для участі в огляді місця події для кваліфікованого виявлення, фіксації та вилучення слідів злочину, наступних категорій спеціалістів: криміналістів, працівників нафтотранспортного підприємства — керівника ремонтно-аварійної бригади (для надання допомоги у описі

устаткування для транспортування нафти та нафтопродуктів — магістрального трубопроводу, вантузного колодязя; спеціального пристрою для несанкціонованого відбору нафти чи нафтопродукту — врізання, а також у складенні їх схем, креслень) та інженера-технолога (для відбору зразків нафти чи нафтопродукту);

“ фактичне проведення огляду місця події в несприятливих умовах (темний час доби, наявність атмосферних опадів тощо).

З огляду на зазначену особливість нами пропонується: на підготовчій стадії огляду місця події забезпечувати членів СОГ додатковими засобами освітлення; обов'язково проводити додаткові або повторні огляди місця події у світлий час доби;

“ існування у системах слідових комплексів, притаманних способам врізання, поряд із традиційними, специфічними матеріальних носіїв інформації (слідів утримувача на відпрацьованих зварювальних електродах, особливостей зварювального шву, який застосовувався для виготовлення врізання тощо), **та необхідність їх врахування під час виявлення та вилучення;**

“ можливість виникнення аварійних ситуацій, пов'язаних із витіканням нафти та необхідність локалізації наслідків події не чекаючи на прибуття СОГ.

Як покаже вивчення слідчої практики, у випадках не зупинення процесу перекачування нафти або нафтопродуктів магістральним трубопроводом, з урахуванням особливостей конструкції врізання або ж відводу, якщо існує загроза виникнення техногенної катастрофи ремонтно-аварійна бригада вживає заходів щодо негайної ліквідації виявленого врізання, без очікування прибуття СОГ. За цих обставин, з'ясування питань відносно конструкції врізання чи відводу слід проводити шляхом витребування відомої документації нафтотранспортного підприємства, щодо розслідування факту пошкодження магістрального трубопроводу (акт технічного розслідування пошкодження магістрального трубопроводу, креслення конструкції врізання чи відводу), а також опитування його працівників (працівників ремонтно-аварійних бригад);

“ існуванням загрози вибуху, отруєння учасників СОГ під час огляду місця події.

Зазначена особливість зумовлює необхідність вжиття наступних заходів: отримання дозволу представника нафтотранспортного підприємства на проведення огляду (із урахуванням безпечності його проведення членами СОГ); до початку огляду проходження інструктажу учасниками відносно заходів безпеки під час огляду місця події (щодо особливостей проведення робочого етапу огляду місця події); за необхідності підготовка та використання спеціальних обладнань (вибухобезпечного ліхтаря, засобів захисту органів дихання, тощо).

Таким чином, маємо констатувати, що огляд місця події під час розслідування крадіжок нафти та нафтопродуктів із магістрального трубопроводу пов'язаний із значними труднощами, котрі зумовлені відсутністю науково-обґрунтованих рекомендацій з тактики його проведення. Вважаємо, що запропоновані нами рекомендації відносно тактики огляду місця події, надані з урахуванням особливостей механізму виникнення зазначеного різновиду злочинних посягань, сприятимуть більш ефективному його проведенню практичними працівниками, а також активізації наукового пошуку з даного, безумовно актуального напрямку дослідження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аксенов Р.Г. Криминалистическое обеспечение раскрытия и расследования преступлений в сфере оборота нефти и нефтепродуктов / Аксенов Р.Г., Пимонов Б.В. — М.: Юрлитинформ, 2011. — 200 с.
2. Гумаров И.А. Тактика осмотра места происшествия при хищениях нефти, нефтепродуктов из магистральных трубопроводов / И.А. Гумаров // Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России. — № 1 (37). — 2008. — С. 88—92.
3. Крицьев Г.В. Оперативна обстановка в нафтовій галузі стабілізується / Г.В. Крицьев // Слідча практика: збірник / МВС України, Гол. слідче упр.; [укл., відп. ред. П.В. Коляда]. — К.: УВПД ГПІ МВС України, 2009. — С. 78—87.
4. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: Наук.-практ. посібник / За ред. Н.І.

Клименко. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — 216 с.

5. Расследование преступлений, связанных с хищениями нефтепродуктов из нефтепродуктопроводов: Методические рекомендации // Профессионал. — 2000. — № 3. — С. 10-13;

6. Стринатко Ю.Д. Щодо виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з розкраданням нафтогазопродуктів, викрадення нафти та газового конденсату шляхом «урізки»: методичні рекомендації / Ю.Д. Стринатко, О.В. Денисенко, Ю.О. Левченко / ГСУ МВС України, Київський національний університет внутрішніх справ. — Київ, 2006. — 44 с.

7. Шепель В.А. Некоторые особенности осмотра места происшествия по делам о кражах нефтепродуктов на объектах их хранения и транспортировки / В.А. Шепель // Подходы к решению проблем законодательства и правоприменения: Межвуз. сб. науч. тр. адъюнктов и соискателей. — Омск: Омская академия МВД России, 2002. — Вып. 8. — С. 117-122.

8. Шепель В.А. Расследование краж нефтепродуктов, совершаемых при их хранении и транспортировке: дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / В.А. Шепель. — Омск, 2004. — 228 с.

УДК 343.98 : 343.91 : 681.142

В.Б. Школьный, к.ю.н., с.н.с.
наукової лабораторії проблем протидії незаконному
обігу наркотиків та кіберзлочинності
ННІ підготовки кадрів кримінальної міліції НАВС

ВИЯВЛЕННЯ ОСІБ, ПРИЧЕТНИХ ДО ВЧИНЕННЯ НЕСАНКЦІОНОВАНОГО ВТРУЧАННЯ В РОБОТУ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН, АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ

У статті розглянуто основні положення методики виявлення осіб, причетних до вчинення несанкціонованого втручання в роботу електронно-обчислювальних машин, автоматизованих систем та комп'ютерних мереж. Зроблено спробу запропонування предмету допиту та врахування деяких тактичних особливостей проведення допиту особи, підозрюваної в причетності до зазначеного виду злочину.

Ключові слова: комп'ютер, злочин, Інтернет, криміналістика, боротьба зі злочинністю.

В статье рассмотрены основные положения методики выявления лиц, причастных к совершению несанкционированного вмешательства в работу электронно-вычислительных машин, автоматизированных систем и компьютерных сетей. Сделана попытка предлагаемых предмету допроса и учета некоторых тактических особенностей проведения допроса лица, подозреваемого в причастности к данному виду преступления.

Ключевые слова: компьютер, преступление, Интернет, криминалистика, борьба с преступностью.

The article reviews the main methods of detecting position of persons involved in committing unauthorized intervention in the computers, automated systems and computer networks. An attempt to proposing the subject of questioning and that some features of the tactical questioning a person suspected of involvement in this type of crime.

Keywords: computer crime, Internet, Forensics, the fight against crime.

Актуальність теми: Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин, автоматизованих систем та комп'ютерних мереж технологічно є достатньо складною дією, здійснити яку можуть тільки фахівці, які мають досвід високої кваліфікації. Тому встановлення та розшук осіб, які вчинили несанкціоноване втручання, слід починати з технічного персоналу постраждалих комп'ютерних систем або мереж (розробників